

ע"פ 14301/08/18 - אפנאן דרויש נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 14301-08-18 דרויש נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת מרשק מרום, אב"ד
כבוד השופטת עמיתה בוסתן
כבוד השופטת בכור

מעוררת אפנאן דרויש
ע"י עו"ד מנשה סלטון

נגד מדינת ישראל
משיבים באמצעות פמ"מ וע"י עו"ד ליאת גלבוע

פסק דין

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בראשון לציון בת"פ 52300-08-17, מיום 18 ליולי 2018, לאחר שהמעוררת הורשעה, על פי הודאתה בעובדות כתב-אישום מתוקן, בביצוע עבירות של **גניבת רכב** (ארבע עבירות) לפי סעיף 413ב לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 [להלן: "**חוק העונשין**"], **קשירת קשר לביצוע פשע** לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין וה**סעת תושב זר השווה שלא כדין** (שלוש עבירות) לפי סעיף 12 (א)(ג)(1), לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952 [להלן: "**חוק הכניסה**"].

בית-המשפט קמא הטיל על המעוררת **מאסר בפועל למשך 22 חודשים**; מאסרים על תנאי בתנאים המפורטים בגזר-דין; קנס בסך 4000 ₪ ופיצוי בסך 1000 ₪ לכל אחד מנפגע העבירות, ובסך הכל 8,000 ₪.

המעוררת מלינה על חומרת עונש המאסר בפועל שהוטל עליה, כשהטענה המרכזית היא, כי העונש המתאים למעוררת הוא עונש מאסר בעבודות שירות נוכח נסיבותיה המיוחדות והתהליך השיקומי שעברה, ובהתאם להמלצות שירות המבחן.

עיקרי העובדות

2. בין המעוררת לבין אחרים, תושבי האזור (להלן: "יזן, איברהים ועימאד"), ובין המעוררת לבין האלה ברייה (להלן: "האלה") ואחמד סעדי (להלן: "סעדי") היכרות מוקדמת למועד ביצוע העבירות.

ברקע האישומים קשר שקשרה המערערת בין התאריכים 4.8.17 - 17.8.17 עם האלה, יזן, סעדי ואיברהים, ובהמשך גם עם עימאד, על מנת לגנוב כלי רכב משטחי מדינת ישראל ולהעבירם לשטחי האזור וזאת תמורת תשלום, אשר הייתה עתידה לקבל לאחר מכירת הרכב הגנוב.

על-פי האישום הראשון בו הורשעה המערערת, במסגרת הקשר וביום 8.8.17, אספו המערערת והאלה את יזן ואיברהים מטייבה והסיעו אותם לטירת הכרמל. בשעה 3:57 לערך בטירת הכרמל, התפרצו יזן ועימאד לרכב וגנבו אותו. לאחר גניבת הרכב, נסעו המערערת והאלה לפני יזן ואיברהים, דרך כביש 6 דרום ומחסום תאנים, והובילו אותם לכיוון שטחי האזור כשסעדי נוסע לפנייהם ברכב אחר.

על-פי האישום השני, ביום 15.8.17, אספו המערערת והאלה את יזן ועימאד מטייבה והסיעו אותם לחיפה, לשם הגיעו בשעה 5:28 לערך, אז התפרצו יזן ועימאד לרכב וגנבו אותו. בהמשך, בין השעות 05:28-9:20, בחיפה, התפרצו יזן ועימאד לשני רכבים נוספים בחיפה וגנבו אותם.

לאחר גניבת הרכבים, נסעו המערערת והאלה לפני יזן ועימאד לכביש 6 דרום, שער אפרים ומחסום תאנים, והובילו אותם לכיוון שטחי האזור כשסעדי נוסע לפנייהם ברכב אחר.

על-פי האישום השלישי, אספו המערערת והאלה את יזן ועימאד מטייבה והסיעו אותם לחיפה, וביום 17.8.17 בשעה 8:22 התפרצו יזן ועימאד לרכב וגנבו אותו; ביום 16.8.17 בשעה 06:03 בחיפה, התפרצו יזן ועימאד לרכב אחר וגנבו אותו. לאחר גניבת הרכב, נסעו המערערת והאלה לפני יזן ועימאד דרך כביש 2 דרום, כפר יונה, שער אפרים ומחסום תאנים, והובילו אותם לכיוון שטחי האזור, כשסעדי נוסע לפנייהם ברכב אחר.

על-פי האישום הרביעי, אספו המערערת והאלה את יזן ועימאד מטייבה והסיעו אותם לחיפה, וביום 17.8.17, התפרצו יזן ועימאד לשני רכבים שונים וגנבו אותם. בעת גניבת כלי הרכב המתינו המערערת והאלה בחניון סמוך. לאחר גניבת הרכב השני, נסעו המערערת והאלה ויזן לתחנת דלק בחיפה.

תסקיר שרות המבחן שהוגש לבית-המשפט קמא

3. מהתסקיר שהוגש עולה, כי המערערת, בת 20, רווקה, נולדה לאב מכפר מכר ולאם מקלנסואה, מתגוררת עם אמה ובן זוגה של אמה. לאחר מות אביה, בהיותה כבת שנה, התגוררה בקלנסואה בבית משפחת אמה, וכאשר הייתה בת 13, אמה הכירה בן זוג יהודי והן עברו להתגורר עמו בעתלית. עיון בתסקיר מעלה את המורכבות והקשיים של משפחתה המורחבת של המערערת לקבל את הקשר הזוגי

החדש של אמה. המערערת תיארה קשיים הסתגלוניים במסגרות הלימודיות ובמקום מגוריה לאחר המעבר לעתלית, שנבעו ממוצאה.

המערערת הייתה מעורבת בקשרים עם גורמים שוליים, הרבתה לברוח מהבית וטופלה על ידי גורמי הרווחה בעתלית. בפן התעסוקתי עסקה בעיקר בעבודות מזדמנות לאחר לימודיה ובטרם מעצרה למדה לימודי קוסמטיקה, איפור וספרות בבית ספר מקצועי בדלית אל כרמל.

המערערת הביעה בפני שירות המבחן את תחושת האשמה בגין המחירים אותם משלמים קרוביה לאור מעצרה, היא מבינה כיום את רצונה של אמה לשמור ולהגן עליה והיא מעוניינת לפצותה ולהוכיח לה כי יכולה לבחור בדרך ראויה יותר מבחינה אישית וחברתית.

המערערת נעדרת עבר פלילי, ובטרם מעצרה חברה לגורמים שוליים עברייניים, עימם ביצעה את העבירות. המערערת תיארה בפני שירות המבחן תחושת בדידות שליוותה אותה מרבית השנים. הוסיפה כי טרם האירועים הכירה חברה, אשר הקשר עמה הוביל להתדרדרות בהתנהגות, בשל האמון שנתנה בה. המערערת נטלה אחריות על מעשיה וכיום משתדלת לבחור טוב יותר את הקרובים אליה ומביעה צער על התנהלותה. המערערת תיארה את חווית המעצר כמטלטלת רגשית וטראומתית.

במסגרת הקשר עם השירות המערערת הופנתה לטיפול פרטני, שיתפה פעולה בשיחות, דיברה בפתיחות ובכנות, ושירות המבחן התרשם מהמערערת כמי שבידיה הכוחות והיכולות להניע את עצמה לכיוון חיובי, ועל כן סבר כי יש לאפשר לה להמשיך את ההליך הטיפולי במסגרת קבוצה המיועדת לנשים עוברות חוק. שירות המבחן סבר כי ההליך הטיפולי אותו החלה והעובדה כי המערערת חווה את ההליך הפלילי כמרתיע ומשמעותי עבורה מפחית בענייננו את הסיכון להישנות עבירות. על כן, הומלץ להורות על שילוב המערערת בהליך טיפולי והטלת ענישה הרתעתית אשר תבוא לידי ביטוי בעבודות שירות, לצד הטלת מאסר על תנאי משמעותי, העמדת המערערת בצו מבחן לתקופה של שנה, הטלת התחייבות ופיצוי למתלוננים.

גזר-הדין

4. בית המשפט קמא קבע, בהתאם לטיעוני הצדדים, כי המדובר באירוע אחד, במהלכו הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע עבירות בקשר לרכב הם שמירה על קניינו של אדם והגנה על פרטיותו ותחושות בטחונו של הפרט. מעבר לפגיעה בפרט שרכשו נגזל או ניזוק, במעשי המערערת יש פגיעה בכלכלת המדינה והציבור כולו באופן שפוליסות הביטוח של המכוניות מתייקרות עקב ריבוי תביעות. הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות של הסעת שוהה בלתי חוקי, עניינם בהגנה על זכותה הריבונית של מדינת ישראל לקבוע את זהות הבאים בשעריה ובהגנה על זכותם של אזרחי המדינה לביטחון. בשים לב לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ובמיוחד לנוכח כמות העבירות והצטברותן, סבר בית-המשפט כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים מצויה ברף שאיננו נמוך כלל ועיקר.

במסגרת בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בית המשפט נתן דעתו לכך שלמעשיה של

המערערת ושותפיה לעבירה נפלו קורבן מספר מתלוננים - 7 כלי רכב נגנבו ו-6 מהם לא אותרו עד היום. למעשים קדם תכנון מוקדם, מרבית כלי הרכב הועברו לשטחי הרשות והנזק הכלכלי שנגרם הוא גבוה מאד. המערערת והאחרים פעלו כגוף אחד, כשלכל אחד מזרועותיו תפקיד ברור ומוגדר מראש. אמנם, המערערת עצמה לא התפרצה בפועל אל כלי הרכב וגנבה אותם ואולם, המערערת הודתה בעבירות הגניבה, היא הייתה זו שהסיעה את יזן ועימאד אל המקומות בהם ביצעו את עבירות הגניבה והפריצה ולאחריהן הובילה אותם אל שטחי האזור. כנסיבה לחומרה צוין, כי המערערת הורשעה בעבירה של קשירת קשר, והייתה חלק מחבורה עבריינית ששמה לה למטרה לבצע עבירות בקשר לכלי רכב.

עובדות כתב האישום מלמדות אודות דפוס פעולה דומה - לרוב, המערערת היא זו שאספה את האלה, יזן ועימאד מטייבה והסיעה אותם לאזור בו מצויים כלי הרכב, לאחרים הובילה המערערת את האחרים, ביחד עם כלי הרכב הגנובים אל שטחי האזור.

הרקע לביצוע העבירות הוא חבירת המערערת לגורמים שוליים, והעובדה כי נגררה אחריהם בקלות דעת. בית המשפט נתן דעתו לעזות המצח ולהיעדר המורא שהפגינה המערערת בעת ביצוע המעשים המיוחסים לה בכתב האישום ואת דבקותה במטרה העבריינית, כאשר לעיתים בוצעו באותו המועד עבירות רבות כלפי מספר כלי רכב.

אשר למדיניות הענישה הנוהגת ציין בית-המשפט קמא, כי המערערת הורשעה בעבירות של גניבת רכב (4 עבירות), עבירה של קשירת קשר לפשע (עבירה אחת) וכן עבירות של הסעת שוהה שלא כדין (3 עבירות). אופי העבירות הייחודי, הקשה על איתור פסיקה בה נדונו מקרים דומים בשילוב העבירות המיוחסות למערערת, כמותן והצטברותן. עם זאת, בית-המשפט היפנה לגזר-הדין שניתן בעניינו של יזן, עליו הוטלו 42 חודשי מאסר בפועל, אם כי יזן הורשע בעבירות נוספות של גניבת רכב וכניסה לישראל שלא כחוק.

לבסוף, בית-המשפט קמא קבע כי סקירת הפסיקה מלמדת כי במקרים שבהם הורשעו הנאשמים בעבירה של גניבת רכב, בדרך כלל הושתו עליהם עונשי מאסר לתקופות לא מבוטלות, הנעות בין 8 ל-18 חודשים. עוד צוין, כי במקרים שבהם הורשעו נאשמים באישום אחד של התפרצות לרכב וגניבה ממנו, נקבעו בדרך כלל מתחמי ענישה שהרף התחתון שלהם הוא מספר חודשי מאסר בפועל, אשר יכול ויהיה בעבודות שירות; במקרים בהם הורשעו נאשמים בעבירה אחת של הסעת שוהה בלתי חוקי, הושתו עליהם, דרך כלל, עונשי מאסר בפועל, בין אם מאחורי סורג ובריש, בין אם בעבודות שירות, וזאת לתקופות של כמה חודשים בודדים.

לאור כל האמור לעיל בית המשפט קבע כי מתחם העונש הראוי למכלול האירועים נע בין 24 - 42 חודשי מאסר לנשיאה בפועל.

בבואו לגזור את הדין, בית המשפט שקל לקולה את עברה הפלילי הנקי של המערערת, העובדה כי זוהי הסתבכותה הראשונה עם החוק וכי מאז ביצוע העבירות לא נפתחו כנגדה תיקים נוספים, את גילה

של המערערת, ההליך הטיפולי אותו היא עוברת מזה כ-9 חודשים, חלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, הנזק שייגרם הן למערערת והן למשפחתה אם יושת עליה עונש מאסר לנשיאה מאחורי סורג ובריח בשים לב לנסיבות חייה הייחודיות של המערערת, את החרטה שהביעה וההשפעה שכל הנראה הייתה למעצרה. עוד שקל בית המשפט כי המערערת הייתה משוחררת בתנאים מגבילים במהלך תקופה של 9 חודשים, את הודאתה והחיסכון בזמן שיפוטי יקר.

בית-המשפט קמא ציין שלא התעלם מהמלצת שירות המבחן, אך קבע כי שירות המבחן אמון על האינטרס של המערערת ועליו בלבד, בעוד בית-המשפט אמון על מכלול האינטרסים, לרבות האינטרס הציבורי, והמלצת שירות המבחן מהווה אחד השיקולים בלבד.

בסופו של יום קבע בית-המשפט קמא, כי על אף ההליך השיקומי בו החלה המערערת, אין מקום לקבל את המלצות שירות המבחן ולסטות בצורה כה משמעותית ממתחם הענישה. יש מקום להתחשב בהליך השיקומי לקולה, במסגרת גזירת דינה בין יתר שיקולי הענישה, כך שהסטייה ממתחם הענישה, תהיה מתונה ובוודאי שאין בה כדי להביא לכך שניתן להימנע מהשתת מאסר לנשיאה מאחורי סורג ובריח.

נימוקי הערעור

5. בית המשפט קמא שגה בקביעת מתחם העונש ההולם, כאשר נתן משקל רב לחומרת העבירות ומשקל נמוך ולא סביר לנסיבות ולמידת האשמה של המערערת. כך, למשל, המערערת נוצלה על-ידי האחרים ולא קיבלה כל תשלום, חלקה היחסי היה קטן, ונסיבותיה המורכבות הן שהביאו אותה לביצוע העבירות. לשיטת ההגנה, מתחם העונש ההולם אמור לנוע בין עונש מאסר בעבודות שירות לבין 9 חודשי מאסר בפועל.

6. בית המשפט קמא גזר על המערערת עונש חמור ולא לקח בחשבון את הנתונים הבאים במסגרת שיקוליו: הפגיעה של העונש במערערת, לרבות בשל גילה הצעיר, במשפחתה, הנזקים שנגרמו למערערת מביצוע העבירות ומהרשעתה (בין היתר נזק נפשי בעקבות המעצר וההליכים המשפטיים), שיתוף הפעולה של המערערת עם רשויות אכיפת החוק ונסיבות חייה הקשות שהשפיעו על ביצוע מעשה העבירה.

7. עוד שגה בית-המשפט קמא בכך שלא חרג מהמתחם לאור שיקולי השיקום של המערערת, צעירה ללא עבר פלילי עם נסיבות חיים מורכבות, אשר ביום ביצוע העבירות הייתה בת 20 שנים והשתלבה עוד משלב המעצר בהליך טיפולי, הן במסגרת פרטית, הן במסגרת שירות המבחן. היה מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן, אשר מציין כי המערערת התמסרה להליך הטיפול, התרשם כי למערערת יש כוחות ויכולת להניע את עצמה לכיוון חיובי, וכי המערערת חווה את ההליך הפלילי כמרתיע ומשמעותי

עבורה, דבר אשר מפחית בעניינה את הסיכון להישנות ביצוע עבירות.

8. בית-המשפט קמא גזר על המערערת עונש לא מידתי בהשוואה לחלקם של המבצעים העיקריים באירוע (תושבי השטחים שנכנסו לארץ שלא כדין וניצלו את המערערת), ובהשוואה למידת האשם והעונש שנגזר על חלק מהם.

9. הסניגור היפנה לדו"ח וועדת דורנר, למדיניות לצמצם מאסרים קצרים, ולעובדה שמאז ניתן גזר-הדין נכנס לתוקפו תיקון 133 לחוק העונשין, לפיו ניתן לגזור כיום על המערערת עונש מאסר בן 9 חודשים לנשיאה בדרך של עבודות שירות.

10. העונש המתאים למערערת בנסיבותיו המיוחדות של המקרה ובנסיבותיה האישיות של המערערת חייב להבחן לאור גילה ולאור ההליך השיקומי אותו המערערת עברה ועדיין עוברת, ומשכך יש להמיר את עונש המאסר אשר הושת על המערערת בעונש של עבודות שירות כהמלצת שירות המבחן בעניינה.

עמדת המשיבה

11. המשיבה סמכה ידיה על גזר-דינו של בית-המשפט קמא והדגישה, כי בית-המשפט קמא שקל את כל השיקולים לקולה הקיימים בעניינה של המערערת. גזר-הדין מבוסס היטב על מדיניות הענישה הראויה וכן מתיישב עם גזר-הדין של האחרים בפרשה (אשר הוגשו לבקשתנו על-ידי ב"כ הפרקליטות לאחר הדיון האחרון), כאשר לא נפל כל פגם בגזר-הדין המחייב התערבות של ערכאת הערעור.

דין והכרעה

12. נאמר כבר, כי שוכנענו שעניינה של המערערת הוא ייחודי ומצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם עד כדי הימנעות משליחתה אל מאחורי סורג וברית, באופן שדין הערעור להתקבל.

13. מספר דיונים התקיימו לפנינו בעניינה של המערערת, והתקבלו שני תסקירים נוספים - האחרון עדכני לסוף יוני 2019, מהם למדנו על המשך התקדמות תהליך השיקום והטיפול בו החלה המערערת לאחר מעצרה. בינתיים, המערערת נישאה - אם כי היא מעדיפה להמשיך להתגורר בבית אימה עד לסיום משפטה. היא השתלבה בקבוצת נשים בחודש פברואר 2018, יצרה קשר משמעותי עם גורמי הטיפול, לקחה חלק בפרויקט "אוניברסיטה בע"מ", וסיימה בהצלחה את השנה הראשונה ללימודיה בקורס מבוא לרפואה. שירות המבחן התרשם מבחורה צעירה אשר ערכה שינוי משמעותי בחייה, ערה כיום למצבי סיכון עבורה ונמנעת מהם, לוקחת אחריות מלאה על מעשיה וההליך המשפטי מהווה גורם

הרתעתי ממשי עבודה. עוד צוין, כי המערערת מצויה ברמת חרדה גבוהה מחזרה למאסר, כשהשירות סבור, שמאסר עלול לחשוף אותה לגורמים עברייניים ולסיגול נורמות עברייניות, ולאור גילה הצעיר היא עלולה להיות חשופה לניצול ופגיעה.

שירות המבחן ציין, כי אינו מתעלם מחומרת העבירות, אך ניכר כי מדובר בבחורה אשר עברה תהליך טיפול ממושך ומשמעותי, ויש לאפשר לה להמשיך את התהליך החיובי בו היא מצויה תוך העדפת הפן השיקומי והטלת ענישה של עבודות שירות לצד צו מבחן.

14. כפי שקבע בית-המשפט קמא, בצדק, המלצת שירות המבחן אינה חזות הכל, ובמיוחד כשעסקין בצבר של עבירות רכוש חמורות, מתוכננות, שבוצעו באופן מתוככם למדי תוך שיתוף של מספר מעורבים. עם זאת, תהליך השיקום הממשי לצד בחינה מדוקדקת של נסיבות ביצוע העבירות מעלים, שבעניינה של המערערת יש ליתן מעמד בכורה לאינטרס השיקום של המערערת, ולסטות ממתחם העונש ההולם באופן אשר ימנע שליחתה אל מאחורי סורג ובריח.

15. המערערת היתה חלק מחבורה אשר חברה פרצו וגנבו רכבים מהארץ לצורך העברתם לשטחים, כשאינן מחלוקת כי המבצע עבירות מעין אלו - ולו בהזדמנות אחת בלבד - דינו, ככלל, לענישה ממשית הכוללת רכיב של מאסר בפועל. בית-המשפט קמא שקל היטב את תפקידה של המערערת בחבורת הקושרים ואת הצורך להחמיר עם כנופיות גנבי הרכב, אשר פוגעים ברכושם של אזרחים ישראלים על-מנת להעביר את אותם רכבים לשטחים. לא מצאנו, לכן, כי נפלה שגגה במתחם העונש ההולם שנקבע על-ידי בית-המשפט קמא.

16. מתחם העונש שנקבע הוא ראוי גם בהתייחס לשאר המעורבים בפרשה, בשים לב לחלק של כל אחד מהם ולנסיבות האישיות השונות שלהם, כאשר דינם נגזר לעונשי מאסר בפועל ממושכים (מלבד האלה, אשר ההליך בעניינה ממשיך להתנהל ומצוי בהמתנה לתוצאות הערעור דנן).

17. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה, שהעבירות בוצעו על-ידי המערערת בתקופה תחומה של כשבועיים, לאחריה לא ביצעה המערערת עבירות נוספות, כשניכר כי תפיסתה ומעצרה הרתיעו אותה. לכך יש להוסיף, כי המערערת שיתפה פעולה עם המשטרה בחקירה וסייעה (יחד עם האלה) בפענוח הפרשה והפלטת האחרים. עוד דווח לנו, כי המערערת העידה נגד חלק מהאחרים, לא היתה "עדה עוינת", אלא מסרה עדות מהותית במעמד לא פשוט בעבודה.

18. בנוסף, אין מחלוקת כי המדובר במערערת עם נסיבות חיים מורכבות ומיוחדות, אשר נטלה "בשתי ידיים" את ההזדמנות שניתנה לה ונרתמה להליך שיקומי ממושך ויציב. המערערת שיתפה פעולה עם כל התהליכים הטיפולים, השתלבה בפרויקט לימודי ואף סיימה שנת לימודים גבוהים בהצלחה, נישאה ומצויה בראשית דרכה כאדם בוגר. יש בסיס להערכת שירות המבחן לפיה שליחתה אל מאחורי סורג ובריח תביא לרגרסיה ולהטמעת נורמות עברייניות, כשבה בעת, ניתן להטיל עליה ענישה לצד טיפול

כהמלצת שירות המבחן, וליתן מענה מתאים לאינטרס הציבורי הכולל, במקרים המתאימים, את האינטרס השיקומי של הנאשם.

19. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לסטות ממתחם העונש ההולם אם מצא ש"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". סעיף זה מבטא את עמדת המחוקק לפיה, במקרים המתאימים לכך, יש ליתן מעמד בכורה לשיקול השיקומי על-פני העיקרון המנחה בענישה, הוא עיקרון ההלימה. בהקשר זה נקבע בפסיקה כי אין די להעלות טענות בעלמא בדבר שיקום, אלא נדרשות עובדות וראיות ממשיות התומכות בכך, ובראשן תסקיר שירות מבחן. תנאי זה התקיים בעניינה של המערערת, אשר הוכיחה לאורך תקופה ממושכת - לרבות בצל הליכי הערעור - כי היא מצויה במגמת שינוי והתקדמות יציבה, והכל כמפורט בתסקירים המפורטים שהוגשו בעניינה המבוססים גם על מידע שהתקבל מגורמים מגוונים. שיקול נוסף שקיים בעניינה של המערערת הוא, כי שירות המבחן חזר על הערכתו לפיה, קיים חשש ממשי לרגרסיה, ניצול והטמעת נורמות עברייניות במאסר, וכן יאווין התהליך השיקומי לו התגייסה חרף קשייה האישיים והמשפחתיים המורכבים (ראו, למשל, סקירתה של כב' השופטת וילנר בע"פ 9147/17 חודיפה אבו עביד נגד מדינת ישראל [20.9.18], פסקה 13). ואכן, לנוכח עקרונות אלו, אותם יש ליישם בזהירות, בית-המשפט העליון ובתי המשפט המחוזיים סטו לא אחת ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, לרבות בעבירות חמורות (ראו, למשל: ע"פ 779/15 פלוני נגד מדינת ישראל [12.4.2015]; ע"פ 6637/17 קרנדל נגד מדינת ישראל [18.4.18]; ע"פ 4285/17 יצחקי נגד מדינת ישראל [11.6.18]; ת.פ. (מחוזי מרכז) 8843-02-15 מדינת ישראל נגד בוז'רנו [4.11.14]).

20. מכלול הנתונים מבסס, כי המדובר במקרה חריג ביותר, המצדיק סטייה ממשית ממתחם הענישה - ולא בהפחתת מספר חודשי מאסר בפועל בלבד, כפי שסבר בית-המשפט קמא, חרף נסיבות העבירות המחייבות ככלל ענישה מוחשית מאחורי סורג ובריח, אלא באופי הענישה שלא יכול לרכיב של מאסר בפועל.

21. לסיום, ראינו לנכון להביא מדבריה של כב' השופטת ברק-ארז, שנכתבו בעניינו של נאשם אשר שדד נהג מונית באיומי סכין - וחרף חומרת העבירות התקבל ערעורו ועונשו הועמד על 6 חודשי מאסר לנשיאה בעבודות שירות, כשהדברים יפים לעניינה של המערערת:

"סעיף 40ד לחוק העונשין... מתווה את המסגרת להתחשבות בשיקול השיקום בענישה. לפי סעיף-קטן (א) כאשר הנאשם השתקם או יש סיכוי ממשי שישתקם רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש העולם. בנוסף לכך, לפי סעיף-קטן (ב) ההתחשבות בשיקול השיקומי תיעשה ביחס לעבירות בעלות חומרה יתרה רק 'בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, לאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם'. תחושתנו היא שמילים אלה של החוק נכתבו כשמקרה כמו זה של המערער עומד נגד עיניו של המחוקק. תהליך השיקום של המערער תואר כיוצא דופן, לא פחות מכך. לאחר מהלך חיים מורכב וקשה, שבו

לא הצליח להתרומם מעל לקשיי חייו - הוא אחז בהזדמנות שניתנה לו ולא הרפה. המערער הוא אדם צעיר הנמצא בראשית חייו. שיקומו ייטיב לא רק איתו, אלא עם החברה כולה. בנסיבות אלה, אנו סבורים שיש בתהליך שעבר המערער כדי להצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם בנסיבות העניין ולתת בכורה לשיקולי השיקום...

אנו מבקשים להדגיש את המובן מאליו. פסק דינו זה אינו מבטא שינוי במדיניות הענישה בכל הנוגע למעשי שוד בכלל, ולמעשי שוד נקלים של נהגי מוניות, החשופים באופן מיוחד להיפגע בדרך זו, בפרט. אולם, במקרה זה, השיקום אינו רק משאלת לב או תקווה. הוא הפך נגד עינינו למציאות שלא ניתן להפנות לה עורף. המובהקות שלו היא שמהווה אותן 'נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן', המצדיקות סטייה מן המתחם בשל שיקולי שיקום אף כאשר העבירות הן בעלות חומרה יתרה." (ראו: ע"פ 779/15 פלוני נגד מדינת ישראל [12.4.15], פסקה 11).

22. אשר על כן, במקרה חריג זה, ראינו לנכון לקבל את הערעור במובן זה, שחלף 22 חודשי מאסר בפועל תישא המערערת בעונש של 9 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, והכל כמפורט בחוות-דעת הממונה מיום 23.7.19. בנוסף, יוטל על המערערת צו מבחן למשך שנה מהיום.

שאר רכיבי גזר-הדין של בית משפט קמא, לרבות המאסרים על תנאי והסנקציות הכספיות, יעמדו בעינם.

המערערת תתייצב ביחידת עבודות השירות במפקדת מחוז הצפון לתחילת נשיאת עונשה ביום 6.1.2020

המערערת הוזהרה, כי כל הפרה בעבודות השירות עלולה להביא להפסקתן ולנשיאת יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח; עוד הובהר לה, כי הפרה של צו המבחן עלולה להביא לגזירת-דינה מחדש.

כל הערובות הכספיות הקיימות ימשיכו להיות בתוקף עד לסיום עבודות השירות, כדי להבטיח את התייצבות המערערת לנשיאה בעונש וסיומו, כשבמקביל מוצא כנגד המערערת צו עיכוב יציאה מהארץ שיהיה גם הוא בתוקף עד לסיום ביצוע עבודות השירות.

המזכירות תשלח העתק מפסק-הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן והודע היום ט' אלול תשע"ט, 09/09/2019 במעמד המערערת וב"כ הצדדים.

אב"ד